

Quotuplici
modo
possit aliquid
reponi in
prædicamento:

53. Ut porro noscas, quomodo possint omnes rationes positivæ collocari aliquo modo in categoriis, adverte duplicem considerari lineam seu seriem categoricam, alteram *rectam*, *transversam* alteram seu *lateralem*. Recta linea est series rationum essentialium cujuslibet prædicamenti, a summo genere per genera et species subalternas descendens usque ad individua. Sic in prædicamento substantiæ lineam rectam afficiunt *substantia, corpus, vivens, animal, homo, Petrus*: et rationes ad lineam rectam pertinentes *integræ* quodammodo et *complete* sunt (1).

Linea transversalis vel lateralis constituitur ex differentiis oppositis, per quas genera superiora contrahuntur ac dividuntur in species. Itaque in prædicamento substantiæ lineam lateralem efficiunt differentiæ *corporei et incorporei, animati et non animati, sensibilis et insensibilis, rationalis et irrationalis*.

Hinc tripliciter aliquid collocari potest in prædicamento; *directe, indirecte et reductive*. Directe ponuntur eæ rationes, quæ per se et in linea recta pertinent ad prædicamentum nimirum individuum, quod est veluti basis prædicamenti, et eæ quæ de ipso prædicantur *in quid*, nimirum species et genera, usque ad supremum. Indirecte ponuntur eæ quæ pertinent ad lineam lateralem, et ponuntur in prædicamento ratione alterius, de cujus essentia sunt: nimirum differentiæ specificæ, seu eæ, quæ prædicantur de individuo *in quale quid*. Tandem reductive ponuntur partes physicæ constituentes *individuum*, seu quæ ad ejus complendam physicæ substantiam concurrunt. Atque hoc modo materiam et formam, unionem substantialem, partes integrantes, et rationem positivam suppositi seu personæ, docent peripatetici, saltem plurimi, pertinere ad prædicamentum substantiæ reductive (1). *Sunt quædam* inquit S. Bonaventura, *quæ sunt in genere per se: aliqua per reductionem ad idem genus. Illa per se sunt in genere, quæ participant essentiam completam illius generis, ut species*

(1) Vid. apud. Suar. (disp. Met. 33, sect. 1, a. n. 15), quomodo genus et species exhibeant aliquid metaphysice completum, ut possint directe poni in prædicamento.

(2) Vide P. Georgium Rhodes, *Philos. Peripat.*, lib. 4., disp. 4, quæst. 3, sect. 1.; Joann. a. S. Thom., *Logica*, quæst. 14, a. 1.

et individua. Illa vero per reductionem, quæ non dicuntur completam essentiam: et hæc sub quinque membris continentur; quædam reducuntur sicut principia, et quædam sicut complementa, quædam sicut viæ, quædam sicut similitudines, quædam sicut privationes. Sicut principia dupliciter: aut essentiantia, aut integrantia; ut principia essentiantia, sicut sunt materia et forma in genere substantiæ: ut principia integrantia, sicut partes substantiæ sunt in genere substantiæ per reductionem. Si reducuntur ut complementa, hoc potest esse dupliciter: Aut enim est complementum per modum actus; et sic est actus primus, qui reducitur ad idem genus cum substantia, cujus est actus; ut vivere et esse substantiæ, ad genus substantiæ; aut per modum aptitudinis, et sic differentiæ completivæ, ad genus reducuntur cum specie. Si autem reducuntur sicut viæ, hoc potest esse dupliciter: Aut sicut viæ ad res, et sic motus et mutationes, ut generatio, reducuntur ad substantiam, aut sicut viæ a rebus: et sic habent reduci potentiam ad genus substantiæ. Prima enim agendi potentia, quæ egressum dicitur habere ab ipsa substantia, ad idem genus reducitur quæ non adeo elongatur ab ipsa substantia, ut dicat aliam essentiam completam. Si autem sunt similitudines, sic sunt in genere per reductionem, et reducuntur ad idem genus, sub quo continentur illa, quorum sunt similitudines: ut patet in similitudine albedinis et coloris, quæ quidem non est albedo, sed ut albedo: non est color, sed ut color. Postremo, quia privationes non habent essentiam aliquam nisi per habitum, in eodem genere esse habent, in quo et habitus per reductionem (1). Sed fusius hæc persequi nostrum non est.

Ad extremum, si quis quærat quomodo prædicamenta et prædicabilia distinguantur inter se, responsio hæc est. Prædicabilia expriment modum seu habitudinem, secundum quam aliqua ratio prædicari potest de multis; prædicamenta vero exhibent ipsas rationes, quæ prædicari possunt, prout in seipsis et materialiter considerantur (2).

(1) S. Bonaventura 2.º dist. 24, a. 2. q. 1 fin.

(2) Vide Conimbric. *Dialect. In Præfation. Porphyrii*, quæst. 7, art. 1, solut. argum. primi. Cfr. Auctor opusculi de *Totius Logic. Arist. Summa*, tract. 1, cap. 1.

CAPUT IV.
DE TERMINORUM
PROPRIETATIBUS.

Sex præsertim recensentur: *Suppositio*, *Appellatio*, *Alienatio*, *Ampliatio*, *Restrictio*, *Diminutio*: de quibus ex ordine agendum.

ARTICULUS I.
De Suppositione.

Suppositio
quid ex vocis
etymologia.

54. Suppositio proprietas est termini potissimum oralis; idemque valet, si vocis etymon spectes, ac *substitutio*. Ideo enim voces usurpantur in propositione, saltem plerumque, ut rerum habeant locum; quia, cum res ipsas, quemadmodum observat Philosophus (1), in disputationem nequeamus adducere, mediis vocibus, de rebus per eas significatis disputamus. Sic cum dico: *Homo est animal*, non vocem *animal* de voce *homo* prædico, sed rem de re. Substituuntur ergo voces rebus in disputatione tamquam signa rerum suppositiva, ut jam supra notaveramus. Atque hic usus vocabulorum appellatur a Logicis *suppositio formalis*.

Sed nonnunquam etiam adhibentur voces non ad res ipsas significandas, verum ad aliquid de vocibus ipsis enuntiantium: ut si dicas: *Homo est vox dissyllaba*: ubi terminus *homo* non exercet munus signi ad quiddam significandum, homo namque non *significat*, sed *est* vox duarum syllabarum. Atque hujusmodi usus vocabuli in propositione appellatur *suppositio materialis*.

Definitio
suppositionis.

Itaque ut duplex hæc suppositio generali descriptione comprehendatur, definiiri a multis solet suppositio cum Toletio (2): *usus termini pro se vel pro suo significato*. Possetque haud inepte definiiri: *usus seu acceptio termini ad aliquid determinate enuntiantium*.

(1) Libr. 1 *Elenchor.*, c. 1.

(2) *Introductio in Dialect.* lib. 2, cap. 1.

Ex hac definitione jam statim colliges: α) non idem esse suppositionem ac significationem. Accipi enim in primis seu supponi vox potest in propositione non ad significandam rem aliquam, sed ad aliquid de se ipsa enuntiantium, ut contingit in suppositione materiali. Præterea in ipsa suppositione formali, suppositio est determinatio et restrictio termini ad unam ex variis significationibus, quas potest habere.

Differ
suppositio
ac significatione.

β) Nulla est vox, quæ in propositione non habeat aliquam suppositionem. Ipsi enim termini non significantes et syncategorematici usurpari possunt ad aliquid enuntiantium perfectamque conficiendam propositionem. Ita recte dices: *Blictri est vox quædam*, *Etiã est conjunctio* (1).

γ) Extra propositionem aut orationem nulli termino convenit suppositio. Neque enim extra orationem possunt aliquid vocabula determinate enuntiare, cum apparere satis non possit ex sola eorum prolacione, quem in finem usurpentur. In propositione autem ex subjecta materia manifestum fit, quid loquens sibi velit, notitiamne de rebus ingerere, an de vocibus ipsis aliquid definire.

55. Dividitur suppositio in *materialem* et formalem. Materialis est, ut diximus, usus termini pro se, nimirum usus termini non ad exprimendum id, quod ex hominum placito *significat* tamquam signum rerum et conceptuum, sed ad enuntiantium id quod *est* in seipso secundum suam physicam entitatem: ut si dicatur: *charla est vox*. Hujus tantum suppositionis sunt capaces termini non significativi. Suppositio formalis est usus vel acceptio termini pro aliquo significato: talem habent termini hujus propositionis: *Homo est albus*:

Suppositio
materialis et
formalis

(1) Ideo P. Petrus Hurtadus (*Summul. disp.* 2, sect. 1.) cum Fonseca (*Instit. Dialect.* lib. 8, c. 1.) acriter invehitur in antiquiores quosdam Summulistas, qui propositiones falsas de subjecto non verificabili *vocarunt de subjecto non supponente*, quasi subjectum ejusmodi nullam haberet suppositionem: neque enim absurdæ ac falsæ forent illæ propositiones, nisi subjectum aliquam suppositionem haberet. Cæterum propositiones de *subjecto non supponente* admittuntur communiter a Philosophis, si eas tali nomine intelligas, quorum subjectum subaudit aliquid absurdum, quod verificari nullo modo potest: ut si quis dicat: *Equus rationalis esset utilissimus domino*: vel *Asina Balaam pascitur in prato*. Quando autem aliqua hujusmodi propositio in disputatione profertur, negari solet *suppositum*.

ubi nihil de vocibus ipsis enuntiat, sed de rebus per voces expressis (1).

Nullius porro negotii est suppositionem materialem a formali dignoscere ex materia subjecta et natura prædicati. Sunt autem nonnullæ voces, in quibus utraque suppositio confundi potest, eæ nimirum quæ significant idipsum quod sunt in se, ut *vox*, *terminus* et his similes. *Vox* enim et est vox quædam et significat vocem, et similiter *terminus*.

Suppositio materialis subdividitur in *naturalem* et *artificialem*. Naturalis est usus termini pro se ipso, secundum id quod habet a natura, ut cum dico: *Homo est vox*; Artificialis est usus termini pro se ipso, secundum id quod habet ab arte hominumque institutione: talis est suppositio termini *homo* in hac propositione: *Homo est nomen tertie declinationis*.

56. Suppositio formalis dividitur in *propriam* et *impropriam* seu *metaphoricam*. Propria est acceptio termini pro re quam proprie, et impropria, acceptio termini pro re quam improprie significat. Exemplum primæ est in voce *leo* in hac: *Leo est belluarum fortissimus*; secundi in hac: *Victi Leo de tribu Juda*.

Suppositio formalis subdividitur in *realem* et *logicam*. Suppositio realis est usus termini pro sua significatione reali seu ad enuntiandum aliquid, quod rei significatione convenit secundum suam entitatem independentem a mentis consideratione; ut si dicas: *Nix est alba*. Vocari etiam posset hæc suppositio *primo intentionalis* et *directa*. Suppositio logica, quæ appellari quoque posset *secundo intentionalis* (2), est usus termini pro

(1) Ideo dicebant antiqui terminum in suppositione materiali verificari *de termino*, verum non *pro termino*.—Ut porro rationem perspicias, cur hæc suppositiones sic appellentur, recordari debes terminos esse in se sonos quosdam ac flatus vocis, adhiberi autem tanquam signa ad aliud exprimendum. Spectari ergo possunt termini tanquam concretum quoddam, cuius subjectum vel materia est ipsa physica realitas termini, et forma significatio. Atque exinde fit, ut usus vocabuli ad enuntiandum aliquid de ipsa materia termini, ut sic loquar, appelletur *materialis*, *formalis* vero acceptio termini pro forma ejusdem.

(2) Suppositionem hanc vocat Lossada (*Dialect.* vulgo *Summulæ* disp. 5, cap. 2, n. 5), alique *simplicem*; quamvis *simplex* suppositio aliter a Fonseca (*Instit. dialect.* lib. 8, cap. 24); Toletus, *Introductio-*

sua significatione logica seu ad enuntiandum aliquid, quod rei significatione convenit, prout substat secundæ mentis intentioni, vel per denominationem ab aliqua mentis operatione; qualem habet vox *homo* in hac propositione: *Homo est species*. Itaque ad discernendam realem a logica suppositione, hæc simplicissima regula est: si id quod de subjecto enuntiat, verificatur de eodem, præcisione facta a modo, quo prius conceptum fuerit, suppositio realis est; si autem verificatur de subjecto, non prout est a parte rei, sed prout certo modo prius fuerit conceptum, suppositio logica est. Unde si quis dicat: *Homo est cognitus*, suppositio realis est, quia ratio *cogniti*, quando reapse cognoscitur, est prædicatum reale: secus vero si dicas: *Homo est terminus universalis*.

57. Suppositio realis dividitur in *absolutam* et *personalem*. Absoluta est acceptio termini, prout designat naturam rei secundum se consideratam, ut si dicatur: *Homo est risibilis* vel *animal nobilissimum*, hæc enim prædicata conveniunt humanæ naturæ absolute et in se spectatæ. Personalis est usus termini ad significandam naturam secundum esse, quod habet in suis individuis: qualis reperitur in his enuntiationibus: *Petrus currit*; *Homo est albus*, *Homo vincit*. Nam hæc prædicata non conveniunt naturæ ratione sui, sed ratione individuorum. Prædicatorum ergo, quæ accipiuntur in suppositione absoluta et personali hæc est differentia, quod prima conveniunt individuis ratione naturæ, non vero ratione individuationis: sic risibilitas prædicatur de Petro non quia *Petrus* est, sed quia *homo*: alia vero e contrario conveniunt naturæ non ratione sui, sed ratione individuorum, ut si dicas: *Hic homo ridet*, risus actualis verificatur de hoc homine, non quia homo est, sed quia tale individuum est.

Suppositio personalis dividitur in *communem* et *discretam* seu *singularem*. Communis est usus termini communis seu universalis pro suo significato retinente suam communitatem: talem habet subjectum hujus propositionis: *Homo est rationalis*. Discreta vel singularis est acceptio termini ad exprimendam

nis in *Dialecticam* lib. 2, cap. 1) et aliis definitur, nempe usus pro suo tantum immediato significato, quam definitionem rejicit Lossada loc. cit.

Materialis duplex: naturalis atque artificialis.

Formalis item duplex: propria et impropria.

Suppositio realis et logica:

absoluta et personalis:

communis et discreta seu singularis.

rem singularem et individuum, ut si dicas: *Petrus est doctus: Hic liber est meus* (1).

Communia
quadruplet:
distributiva,
collectiva,
disjunctiva et
disjuncta.

58. Communis partitur in *distributivam* seu *copulativam*, seu *copulatam*, *disjunctivam* et *confusam* seu *disjunctam*. Distributiva est usus termini communis pro omnibus suis inferioribus seorsim sumptis. Sic usurpatur terminus *planta*, cum dico: *Omnis planta est corpus vivens*. Dignoscitur hæc suppositio ex syncategoremate *omnis*, *nullus*, *quicumque*, et aliis similibus. Subdividitur in *completam* atque *incompletam*. Completa seu *absoluta* locum habet, cum terminus communis accipitur pro omnibus suis inferioribus absque ulla exceptione: ut si dicas: *Omnis homo est animal rationale; Animal omne est sensitivum*. Incompleta seu etiam *exceptiva* e converso locum habet, cum terminus communis sic usurpatur, ut aliquam patiat exceptionem v. g. si dicitur: *Omnes homines peccaverunt in Adam*; exceptio fieri debet de B. Virgine sine labe concepta (2). Suppositio incompleta dicitur etiam esse suppositio pro *generibus singulorum*, et completa pro *singulis generum*.

Suppositio collectiva est usus termini communis pro suis inferioribus *collectim* ac *simul* sumptis. Hujus generis est subiectum in hoc exemplo: *Omnes Apostoli sunt duodecim*. Hanc distingues potissimum ex subjecta materia, ex natura nimirum prædicati, quod solum sit verificabile de pluribus simul sumptis: solet etiam habere syncategorema *omnes* in plurali numero.

Suppositio disjunctiva.

Suppositio disjunctiva, quæ etiam *determinata* et *particularis* vocari solet, est usus termini communis pro aliquo ex suis inferioribus seorsim ab aliis, quod tamen ipso modo significandi non determinatur, ut si dixeris: *Aliquis homo est albus: Quidam homo currit*. In his enim propositionibus *albedo* et *cursus* verificari debet de aliquo individuo, quod in se certum ac determinatum est, licet illud voce non

(1) Vide Card. Toletum. *Introduct. in Dialect. lib. 2. cap. 1.*

(2) *Isto locutionis modo et Dominus usus et in Evangelio, ubi ait Pharisæis: Decimatis mentham et rutam et omne olus. Neque enim Pharisæi et quæcumque aliena, et omnium per omnes terras alienigenarum omnia olera decimabant.* S. August. *Enchirid. c. 103.*

determinetur, sed vage tantum exprimat. *Confusa* quæ appellatur etiam *disjuncta*, *vaga* et *indeterminata* est acceptio termini communis pro aliquo ex suis inferioribus disjunctim cum aliis, seu quod non solum in modo significandi, sed in seipso quoque indeterminatum est. Ita si dicas: *Aliqua navis requiritur ad navigandum*; non modo nulla *designatur* determinate in ratione ipsa loquendi, verum neque in re ipsa *est* aliqua navis in individuo certa et determinata, quæ ad navigandum requiratur, sed hæc vel illa disjunctim.

Suppositio disjuncta.

Hinc vides quantum differant particulares hæc duæ suppositiones, disjunctiva nimirum et disjuncta: itemque quomodo se habeant respectu suppositionis singularis. Etenim singularis et rem in se certam ac determinatam exprimit, et modum quoque significandi certum ac determinatum importat. Disjunctiva vero rem in se certam ac determinatam, confuse atque indeterminate proponit: ac demum disjuncta et rem in se in individuo minime determinatam importat, et modum ipsum rem significandi continet confusum et indeterminatum. Id quod patet exemplis adductis, aliisque similibus. Cum enim dicitur: *Aliquis homo currit, videt etc., cursus et visio* sunt factum quoddam, cujus existentia affirmatur, ideoque verificari necessario debet in aliquo seorsim ab aliis: quidquid enim existit actu, determinatum in se ac certum sit, oportet. At vero cum dicitur: *Aliquis oculus requiritur ad videndum aliquis equus ad equitandum* non affirmatur factum aliquod existens, sed exigentia et necessitas, quæ verificari bene potest, sive in uno sive in altero indeterminate (1).

Diacrimen utriusque.

Suppositio disjuncta cognoscenda est ex syncategoremate *aliquis* aut alio simili, et ex verbo significante *necessitatem*, *debitum*, *jus* aut *exigentiam*; suppositio vero disjunctiva ex eodem syncategoremate et verbo significante *existentiam*, *actionem* aut *passionem* (2).

(1) Vide Mauri, *Summul. c. 25.*

(2) Sunt nonnulla syncategoremata media inter universalis et particularis, ut sunt *numeri* omnes et voces *neuter*, *uterque*: quamquam possint quandoque ex subjecta materia universalitatem præ se ferre.

Regula ad
dignoscendam
suppositionem
prædicati.

59. Ad dignoscendam autem suppositionem prædicati, hæc certa et communis traditur regula: *Prædicatum in omni propositione affirmativa, quæcumque sit extensio subjecti, habet suppositionem particularem: e converso prædicatum in omni propositione negativa universalem obtinet suppositionem.*

ARTICULUS II.

De resolutione communis suppositionis.

Quid
resolutio
suppositionis:

60. Resolutio suppositionis communis est explicatio ejusdem assignando membra varia, quibus æquivalet. Unde fit, ut propositiones de subjecto communi per hanc suppositionis resolutionem locum præbere possint multis aliis propositionibus, quæ necessario ex ipsa colliguntur, utpote quæ prius in ea implicite ac virtualiter continebantur. Itaque ad enucleandam et penitus comprehendendam vim propositionum, utilissimum est, doctrinam de communis suppositionis resolutione callere.

quoties
resolutio per
ascensum,

per descensum.

Duplici modo resolvi potest suppositio: per *ascensum* et per *descensum*. Ascensus est progressus ab inferioribus sufficienter enumeratis ad terminum superiorem, illa sub sua extensione continentem, per legitimam consequentiam. Et descendens est progressus a termino communi et superiori ad inferiora sub illius extensione contenta, per legitimam consequentiam. Quadruplex est tum ascensus tum descensus, quadruplici suppositioni communi nuper expositæ correspondens.

Resolutio
distributiva per
descensum:

Propositio distributiva resolvitur per descensum, enumerando singula inferiora, et de illis seorsim enuntiando idem prædicatum: id quod fieri potest vel per plures propositiones, aut per unam virtualiter multiplicem, cujus subjectum sint singularia, per copulativam conjunctionem colligata. Sic hanc propositionem: *Omnis homo est mendax*, ita resolves: *Hic homo est mendax, et ille mendax est, et ille alius est mendax* etc., vel: *Hic, et ille, et ille alius* etc. *est mendax*. Hanc vero aliam: *Nullum animal est spiritus*, ita: *Hoc animal non est spiritus; illud animal non est spiritus* etc., vel: *Nec hoc, nec illud* etc. *animal est spiritus*. Quod si velis resolvere suppositionem com-

mum prædicati, inverso modo procedes, conficiendo plures propositiones, quarum idem sit subjectum, et enuntiando de hoc inferiora prædicati communis. Secundum quam regulam, propositionem istam: *Homo non est lapis*; resolves hoc modo: *Homo non est hic lapis, non est ille lapis* etc. (1)

Quæ cum ita sint, propositiones omnes suppositionem habentes distributivam, falsæ erunt, si una sola de illis, in quas resolvenda foret, laboret falsitate.

61. Resolutio propositionis distributivæ per ascensum fit colligendo ex variis propositionibus, in quibus aliquid de singulis enuntiatur, aliam propositionem, in qua idem enuntietur de subjecto communi, singula illa sub se complectente: v. g. ex eo quod *hic homo sit risibilis et ille homo sit risibilis* etc., infères *omnem hominem esse risibilem*. Tum porro maxime utimur ascensu «quando veritatem alicujus universalis propositionis probare et manifestare volumus: propterea oportet, ut omnia singularia, quoad fieri potest, enumeremus (2). Descensum autem utimur ad universalis alicujus falsitatem ostendendam: propterea non semper oportet ad omnia singularia descendere sub universali distributo, cum falsitas ex unius singularis defectu, veritas autem ipsius universalis ex omnium singularium positione proveniat» (3).

per ascensum.

Propositio collectiva resolvitur per descensum, enumerando propositionem, in qua enumerentur inferiora omnia communis termini, ac de illis, non seorsim sumptis sed simul copulatis enuntietur prædicatum. Sic hæc propositio: *Omnes Apostoli sunt duodecim*: resolvitur hoc modo debet: Ergo *Petrus et Andreas, Joannes et Jacobus* etc. *sunt duodecim*. Hanc vero aliam: *Europa, Asia, Africa, America et Oceania sunt quinque*; sic per ascensum resolves: ergo *omnes partes mundi sunt quinque*.

Resolutio
collectiva.

62. Propositio *disjunctiva* resolvitur per descensum, enumerando inferiora omnia communis termini sub disjunctione,

Resolutio
disjunctiva.

(1) Simili modo possent explicari ac resolvi propositiones affectæ syncategoremate universali sive temporis sive loci, *semper, nunquam, quotiescumque, ubique, ubilibet, ubivis, nusquam, nullibi*. Res est manifesta.

(2) De hoc fusius, ubi *Inductionem* explicabimus.

(3) Tolet, *Introduct. in Dialect.* lib. 2, cap. 4.

et de illis seorsim enuntiando idem prædicatum, si sermo sit de subjecti suppositione. Ita propositionem hanc: *Aliquis homo peccat*, explicabis sic: *Ergo vel hic homo peccat*, vel *ille homo peccat*, et ita porro, divagando per omnes omnino homines: si quis enim omitteretur, forte ille ipse foret, de quo verificatur propositio, cæteris non peccantibus. Si vero agitur de suppositione disjunctiva prædicati, oportet de uno eodemque subjecto prædicare singillatim inferiora termini communis disjunctive recensita. v. g. *Petrus est homo*, resolvetur: *Petrus est vel hic homo vel est ille homo* etc.

Exinde vero patet, quomodo facienda sit resolutio ejusdem suppositionis disjunctivæ per ascensum. Quamquam est hæc differentia inter modum ascensus ac descensus, quod in ascensu non oportet enumerare omnia inferiora, ut colligatur communis suppositio disjunctiva. Ad hoc enim, ut possim affirmare aliquem hominem esse album, sufficit ut in Petro deprehendam albedinem, nec oportet alia præterea examinare atque assumere individua.

Jam suppositio confusa seu disjuncta resolvitur per descensum enumerando inferiora omnia, et de his, non singillatim, sed disjunctim sumptis, enuntiando prædicatum. Hoc modo resolves hanc: *Alia penna requiritur ad scribendum*, sic: *Hæc vel illa, vel alia* etc., requiritur ad scribendum. Et ratio est, quia de nulla penna verificatur in particulari ac definite, quod sit ad scribendum necessaria, sed de hac vel illa indeterminate et in confuso. Solumque potest hæc suppositio verificari determinate in uno ex inferioribus in hypothesi, quod reliqua deficerent. Neque enim equus A requiritur definite ad equitandum, nisi cæteris deficientibus.

Suppositio *simplex* seu *logica* non patitur ejusmodi resolutiones. Ideo vocatur *immobilis*, i. e. incapax resolutionis ac descensus. Atque idem puta de suppositione singulari ac materiali (1).

(1) Plura de his dabunt Card. Tolet., loc. cit., et P. Joann. Ulloa (*Logic. Minor.*, disp. 2. c. 4), alique prisce Summuliste.

Resolutio
suppositionis
disjunctæ
vel confusæ.

ARTICULUS III.

De reliquis proprietatibus termini.

§ I.—APPELLATIO.

63. *Appellatio* est applicatio significati unius termini ad significatum alterius: ut si dicam: *Homo bonus*, significatio termini *bonus* applicatur rei significatæ per alium terminum *homo*. Terminus, cujus significatio alteri applicatur, dicitur *appellans*, alter vero *appellatus*.

Quid
Appellatio:

Dividitur in *formalem* ac *materialem*. Formalis est applicatio significati unius termini ad formale significatum alterius. Materialis autem est applicatio significati unius termini ad materiale significatum alterius. Porro formale significatum est forma vel quasi forma rei significatæ, quam terminus exprimit; e converso significatum materiale est subjectum talis formæ. Quare in hac propositione: *Album est coloratum*, appellatio est formalis, quia forma significata per terminum *album* est albedo, eademque est ratio denominationis *colorati*; at vero in hac alia propositione: *Album est dulce*, locum habet appellatio materialis, quia *dulce* prædicatur de termino concreto *album*, non ratione formæ albedinis, sed ratione subjecti seu materiæ.

formalis
et materialis.

Sunt autem, qui appellationem, quam materialem diximus, non agnoscant, atque adeo carere prorsus appellatione arbitrentur terminos, qui formaliter non appellant. Verum lis hac in re non potest esse nisi de voce (1).

Regulæ plures passim prostant apud Logicos ad terminorum appellationem dignoscendam, inter quas sunt nonnullæ aut arbitrariæ aut minus veræ, quibus omissis præcipuæ sunt hæc.

Regulæ ad
dignoscendam
appellationem:

Regula 1.^a Ad judicandum de appellatione attendendus est usus terminorum communis, circumstantiæ atque indoles rerum significatarum. Ut si dicatur: *Bonus latro Paradisum in cruce meruit*, planum est terminum *bonus* appellare terminum *latro* materialiter. Et similiter cum in Evangelio

1.

(1) Lossada, *Summul.* disp. 5, cap. 5, n. 3.